

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

GAZETA TRANSILVÂNIEI

REDACTIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la admini-
strație. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

TELEFON Nr. 226.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Chestiunea română.

— Maghiarizarea. —

VIII.

Când boerii Ungariei băgară de seamă, că influința lor sub greutatea ideilor democratice-naționale începu să scadă, se prinseră și ei degrabă în hora renașterii naționaliste maghiare și în curând începură să dea hangul. În dieta dela 1830 hotărâră ca adresa dietei să se trimită regelui Ungariei în *limba maghiară*, iar în dieta dela 1832 — 1836 hotărâră ca în toate funcțiunile publice de stat să fie introdusă limba maghiară ca limbă oficială.

Setoși de a-și salva privilegiile întindeau coarda naționalismului în raport cu puterea care li era necesară pentru a-și păstra domnia în țară.

Zelul lor deveni hotarnic cu nebunia. Nu mai cunoșteau altă îndreptățire de existență în această țară decât pentru Maghiari, cari acum erau sinonimi cu oligarhii.

Impotriva acestei nebunii se ridică însuși Széchenyi întemeietorul academiei de științe maghiare și unul dintre anteluptătorii renașterii maghiarismului. El altfel înțelegea această renaștere. Munca lui privea exclusiv numai nația maghiară și nici decât nu înțelegea ca Maghiarii să atace naționalitatea altor neamuri și ca ei să se ridice pe sfărâmarea acestora. Nici dreptul limbii maghiare nu-l admitea ca pe-un drept despotice, care avea să se valideze cu excluderea ori sfidarea limbii celorlalte neamuri.

Ingrijat de abuzurile, cari porneau să se afirme tot mai îndrăznește mai ales după apariția lui Ludovic Kossuth pe orizontul politicii maghiare, Széchenyi dădu acestei îngrijorări, o clasică expresiune într-un discurs al său ținut în sala academiei de științe în calitate de președinte al acesteia. Iată ce zice el în acest discurs, care răsună ca un protest plin de convingere și bărbăție:

„Legile noastre au dispus nici mai mult, nici mai puțin, decât ca *limba latină moarte să-lă limba maghiară*...

„Dar oare duhurile neastâmpărate conducătoare s'au mărginit numai la ce a ordonat legea? N'au impus oare aceste duhuri, prin *silnicie*, limba maghiară și în cercul asociațiilor, ai căror creatori nu erau Maghiari? Ori n'au ordonat să se rostescă *predici în limba maghiară* pentru ascultători, dintre cari nici a zecea parte nu erau în stare să stoarcă din ele vre-o hrană sufletească. (Vezi Haidudorogh, opera *Impăciunitorilor* not. aut.)

„Patrioții aprinși obținuesc a zice simplaminte despre aceste exagerațiuni, că ele nu sunt împotriva niciunei legi ungaree.

„Aci e pricina! *Acuzator și judecător în aceeași persoană*. Puțini pot să-și dea seama despre gravitatea ofensei, ce se face *cetățenilor nemaghiari* ai țării prin astfel de *«nici chestiuni»*. Mulți nici nu voiesc să audă despre faptul, că legea legitimității, a lealității și a prudenței interzice multe lucruri, pe cari legea ungurească nu le oprește anume.

„Maghiarul își ese din fire, când i-se spune că ceace el săvârșește pentru conservarea sa națională, e numai un pretext, căci în sufletul lui zace dorul de a se rupe dela *monarhia comună*, de altă parte însă el e gata de a învinovăți pe cel-ce vorbesc o altă limbă, din cauza însușirii lor pentru limbă,

că sunt în tovrășie meschină cu panslavismul.

„Nu e de ajuns în timpul de astăzi a scrie legi. Se mai cere să deșteptăm și simpatii pentru ele. *Căci excesul de severitate e zadarnic, produce martiri și naște fanaticism*. Oare ne e permis nouă Maghiarilor a arunca fără nici-o conștiință afurisenia asupra capetelor acestora, cari n'au sentiment de dragoste pentru o lege, în fața căreia ei sunt cuprinși de groază? Oare noi suntem atât de curaji. Cu mâna pe inimă să răspundem sincer: Permis ni e oare nouă ca să săvârșim lucruri de acestea, nouă, cari suntem *neglijenți în îndeplinirea legilor* (dar mai ales cu ordonanțele împăratului, cari acordau și nemaghiarilor anumite crâmpoe de drepturi. not. aut.) *noas're*, în cât ar trebui să roșim.

Astfel vorbea deja la 1842 unul dintre cei mai luminați și mai mari bărbați ai Maghiarilor.

Dar vorba lui n'a prins nici atunci, cum n'a prins nici mai târziu. Dimpotrivă a fost accentuată cu o indignare înăbușită și e depreciați să astăzi.

Credeulor a rămas acela al tuturor Maghiarilor fără deosebire de partid: *Maghiarizarea*, credea, căruia i-a dat cea mai îndărățită expresiune *Gustav Beksis*, scriitor politic, deputat și omul cel mai de încredere a lui Tisza Kálmán, *scriitorul naționalităților* și tatăl actualului „impăciunitor” (sună cam ironic, dar adevărul nu-l poți ucide: „Ce naște din pisică, șoareci mănâncă!”) Iată ce spunea Beksis la 1891 într-o ședință a camerei ungare:

„*Tendința de a schimba statul ungar istoric într'un stat național maghiar* (ori după ideologia de azi — ș'a lui Tisza: — *s'at național maghiar unitar etc. not. aut.*) *există de mult timp în politica maghiară*. Acum această tendință s'a adus iarăși pe întâlul plan sub guvernul lui Tisza (foarte actual not. aut.), nu numai printr-o activitate excelentă, ci și prin *eminente succese*.

„Acele cari constată acest lucru sunt combătuți prin datele statistice cuprinse în recensământul dela anul 1880, cari dovedesc *progresele mari săvârșite de opera de maghiarizare*...

„Dacă cu toate acestea totuși ar mai contesta cineva acest *mare succes al guvernului Tisza*, îi înfățișez aceleia numai următoarele date: Mai întâi îl latreb dacă nu s'a îndeplinit, sub acest guvern faptul, că *limba în întreaga justiție e cea maghiară*? În același timp aș întreba, dacă nu a fost *închise sub acest guvern școlile secundare ale naționalităților*? Oare nu sub acest guvern s'au rărât *școlile naționalităților la un număr mic, care dispăre față cu dezvoltarea, ce au luat școlile secundare ale statului maghiar*?”

Mai încapă vr'un comentariu, mai e lipsă de vre-o explicație, când iată ei înșiși într'un moment de luciditate recunosc grozavul adevăr pe care, l-au desmint și-l desmint mereu: Maghiarizarea e scopul, e idealul sfânt al oricărui Maghiar și de dragul ei puterea Statului însăși uzează de toate mijloacele.

De dragul ei s'a proclamat unirea Ardealului cu Ungaria și sentimentul ei scormonia cumplitul strigăt: *Unio vagy halál* (unire sau moarte!) eșit din pieptul revoluționarilor adunați în reduta dela Cluj.

Acest strigăt a triumfat atunci ș'a triumfat și l-a 1867, cu tot pro-

testul neobositului Barițiu ș'al tovarășilor săi îndurați cari spuneau în Petiția adresată împăratului la 1866:

„*Națiunea română n'are nici acum încredere în opiniunile politice și naționale dominante în Ungaria. Românii voiesc a rămâne pentru toate timpurile în Transilvania și în monarhia austriacă și la nici-o întâmplare nu voiesc a se face Maghiari*.”

Cu toate combinațiile contrare știa acest Barițiu și Rațiu și cei peste 1500 de subscriși din Petiție că drepturile vechi și în deosebi legile dela 1863 trebuiau păstrate, căci prevedeau că altcum Românii nu aveau puțința să se apere împotriva maghiarizării care se făcea cu toate armele puterii.

În numele intenției ascunse de a maghiariza s'a făcut și însăși *legea de naționalități*, în care fuseseră luate, de dragul Europei ș'a dinastiei, care găsea, că tot trebuie să mai fie și la Români și câteva dispoziții „civilizate”, cari însă aveau să fie aplicate „după puțință” și cari în numele acestui eufemism „după puțință” au fost încetul cu încetul desființate, fapt care a fost confirmat în aceste zile în timpul „schimburilor de idei” și de contele Ștefan Tisza.

Tot de dragul Maghiarizării a fost introdusă la 1879 limba maghiară în toate școlile elementare din Ungaria, iar la 1899 și în școlile secundare și mai târziu la 1891 s'a făcut și *legea azilelor de copii*, pentru ca copilașii de 3—6 ani, ș'a celor limbă nu e cea maghiară să fie introdus în cunoștința limbii maghiare, ca limbă a statului.”

Și drept capac a acestor consecuențe încercări de maghiarizare s'a adus în șirul *legei lui Apponyi*, a cărei intenție fătise e maghiarizarea en bloc a copiilor prin școlile elementare.

Tot de dragul maghiarizării s'a pus în circulație și *ideea colonizării*. Deja la 1894 s'a votat în aplauzele tuturor deputaților maghiari legea, care dispune colonizarea moșțiilor statului în Banat mai ales în Bacica și în Caraș-Severin, și de atunci această idee se urmează cu consecuență. Pentru că prin colonizarea ciangăilor, importați în deosebi din Bucovina, printre Români, se sparg — spun ei — masele compacte ale Românilor și se duce cu pași repezi spre biruință triumful *ideii de stat* (statul național maghiar unitar milenar etc.).

Dar legile electorale? Dar împărțirea circumscripțiilor electorale? Cine a studiat aceste legi și cine le cunoaște aplicarea lor în practică a trebuit să se îngrozească. Căci sunt cercuri, în cari aleg circa 200 de alegători un deputat. Și sunt iar cercuri în cari aleg circa 6000 de alegători un deputat. În cele din urmă alegătorii sunt bine înțeleși maghiari și deputatul e tot maghiar, în cele din urmă alegătorii sunt români ori altă nație oprimată, iar ca și în aceste cercuri să învingă tot deputatul puterii, intervine *«termette»* măriă sa solgăbirăul, acest Stan Bolovan, care stoarce zăr din piatră și care cu cele mai îndrăznețe mijloace scoate învingător pe mame luc.

E oare vre-o schimbare în noua lege electorală, e vre-o îndreptare spre bine în noua lege, care împarte circumscripțiile electorale? Nimic. Aceleași dispoziții maghiarizatoare ș'aceleași oameni maghiarizători cu

stomacul umflat de budget și cu ochii aprinși de ură împotriva a tot ce e valach.

Ș'apoi pressa lor? Făcută de jidanii, cari se raliază din instinct de conservare totdeauna cu elementul dominant pentru ca să poată specula mai bine în toate părțile, și ei urlă zi de zi pe coarda șovinismului intolerant. Isteji cum sunt ei prind slăbiciunea omenească ș'apoi călăresc pe ea. Curosc perfect slăbiciunea maghiarilor: entuziasmul lor pentru maghiarizare, pentru idealul statului unitar național și-și face apoi din asta atâtea ș'atâtea izvoare de câștig tefin și de trai comod.

La ce am mai aminti apoi de atâtea instituții maghiare zise culturale, cari toate sunt adevărate pepiniere de maghiarizare și cari lucrează pentru acest scop ajutate și patronate direct de guvernele maghiare?

Chestiunea credem e limpede. Atmosfera întreagă e înăbușită de mirezmele maghiarizării.

Iar noi — foarte natural — căutăm să le risipim cu apă de Colonia.

Tisza merge însă înainte, sprijinit pe un propriu sistem de domnie milenară. El ametește Viena, România, Europa și pe noi pe toți „cu schimbul de idei” cari, după confirmarea hotărâtă a șefului de guvern, *nu schimbă nimic din realitatea ucigătoare a stărilor*, în cari trăiesc trei milioane și jumătate de Români.

Consiliu de mareașali. Ziarul „Die Zeit” e informat, că în 15 Februarie c. se va ține în Schönbrunn primul consiliu al mareașalilor. Consiliul va fi prezidat de M. Sa și participă la el moștenitorul de tron Francisco Ferdinand, ministrul comun de războiu, cei doi miniștri ai armatelor teritoriale, șeful statului maior, inspectorii armatei, etc.

În întrunirea mareașalilor se va decide între altele și asupra schimbărilor personale în posturile înalte ale armatei.

Lutz Korodi despre acțiunea de împăcare. Cunoscutul scriitor și profesor german berlinez Lutz Korodi se ocupă într'un articol recent apărut în revista „Preussische Jahrbücher” cu acțiunea de împăcare a contelui Tisza și ajunge la următoarea concluziune:

Pentru maghiari există numai două posibilități: sau mențin întru toate situația cea veche și poartă atunci răspunderea pentru ultimele consecuențe ale politicii lor, care înstreinează statului ungar două din trei părți ale populației urgare și le face accesibile pentru orice aventuri, sau dau acestui stat, prin aplicarea practică a atribuțiilor unui stat de drept, atât de clar formulate în literile legii, acea putere de atracție, care îl asigură față de toate eventualitățile unor zguduiri fatale chiar pentru întregul imperiu.

Externe. „Tägliche Rundschau” aduce știrea, că ultimul termen al plecării prinului de Wied în Albania este 15 Febr. n. Până la acest termen se va rezolvi și chestia împrumutului, ce se va acorda Albaniei.

— *Știri din Belgrad comunică, că prim ministrul Passic, care se află actualmente la Petersburg, va aduce regelui Petru o scrisoare autografă a Tarului, care va avea o deosebită importanță pentru situația balcanică.*

Scrisoare din București

Noul program la Ministerul Instrucției publice și școala sâtească — Măsurile radicale împotriva analfabetismului. — Aitudi i cari nu se pot legitima. — Maril proprietari dela „Uniunea centrală a sindicatelor agricole” și exproprierea.

D-l I. G. Duce, noul ministru la departamentul Instrucțiunii publice, a fost primul director al Casei centrale a băncilor populare, deci în timpul când organizarea economică a satelor abia începuse a se încheia; d-se a fost de asemenea și a rămas, un aderent al activității extra-școlare a învățătorilor.

Din acestea, numai, se putea deduce programul de muncă pe care avea să-l îmbrățișeze noul ministru al școlilor, cu alte cuvinte terenul de activitate, spre care se vor îndrepta străduințele sale. În consecință locul prim în preocupările noului ministru îl ține învățământul elementar în general și școala primară în special.

Azistăm la un... flo-tărănism tot mai hotărât și mai laudabil al înalților direcțori ai statului. Fostul guvern, se știe, a lăsat 50 milioane pentru construirea de noi localuri de școli sâtești. Fără îndoială — ori cât de mari ar fi trebuințele școlii primare — aceasta e o sumă. E un auxiliar dintre cele mai prețioase pentru realizarea unui mare program de răspândire a culturii în pătura largă a țărănimii noastre. Și d-l Duce are în adevăr un program și mare și frumos, ori mai bine un ideal, iar el se rezumă în două trei cuvinte: *un învățator la 50 de elevi și o școală de ficcare cătun*. Acesta e fără îndoială un ideal superior, pe care nu-l va putea înfăptui noul ministru al școlilor, pentru motivul lesne de înțeles că el nu poate să realizeze decât un număr, cât obicnuesc să stea guvernele românești la cârmă, și nici chiar în zece... îl vor înfăptui, însă, mai multe guverne, fiindcă azi nu ne mai este permis să bănuim că s'ar putea găsi un succesor la departamentul Instrucției publice, care să nu continue realizarea unui asemenea program, care e Crezul tuturor cetățenilor conștienți ai României. De altfel, străduințe tot mai mari s'au făcut, din an în an, spre a ridica, pe cât mai repede cu puțință, numărul învățătorilor sâtești la cifra minimă de 14000. Astfel abia acum doi ani avea România numai 6 școli normale. Azi sunt 10, iar în toamna viitoare vor fi 14. Deși un asemenea număr de școli pedagogice ar putea înzina mai mult decât gurile de personal din timpuri normale, ele nu pot fi, totuși, îndestulătoare, pentru că să poată dea satelor, într-un timp nu prea lung, numărul de învățători necesar. Și anume pentru cuvântul că roadele noilor școli normale nu se vor putea folosi decât abia peste 6 ani, iar în timpul acesta noua Dobrogea își va lua partea ei din contingentul de învățători pe cari li are Țara de dincoace de Dunăre.

Toată lumea conștientă de însemnătatea și de rolul culturii maseilor în propăgirea unei țări, socotește însă de o necesitate urgentă ca gravitatea problemei să fie atenuată *chiar de acum*. Să se ceară deccamdata o contribuție dela gimnazii (școlile secundare cu patru clase) — aceasta ar fi soluția pe care vrea s'o pună în practică noul ministru. Absolvenții ai celor 4 clase gimnaziale să mai urmeze un curs pedagogic de un an și jumătate sau doi. Cu o asemenea măsură, până ce noule școli normale ar fi să dea prima serie de învățători, s-ar mai putea crește cu vre-o 1500, numărul învățătorilor, și, dacă am mai socoti la 1000 prisosul, care ar rămânea dela cele 10 școli normale existente, s-ar putea urca, dela cifra actuală de 7000, la aproape 10.000 numărul învățătorilor sâtești. După cei 6 ani, apoi, singure școlile normale ar putea să facă față trebuințelor de personal al școlii primare. Fiindcă e incontestabil că graba prea mare ar fi și ea, o greșală. Numărul învățătorilor-absolvenți de gimnaziu nu trebuie să fie prea mare, și aceasta nu pentru că pregătirea lor n-ar fi la nivelul pregătirii învățătorilor normali, ci pentru că o bună parte a contingentelor elevilor de gimnaziu, recrutați dela orașe și întrați în școala secundară cu alte gân-

duri, n-ar îmbrățișa, adeseori, apostolatul decât de nevoie.

Cu 14 școli normale, din cari e de așteptat ca cel puțin patru să fie de fete, lipsurile de personal în învățământul primar vor putea fi împlinite eu toată graba necesară; așa încât, peste cel mult 15 ani să avem o școală de fete cătun. Iar dacă în acest rest-timp nu se va putea realiza și postulul: un învățător la 50 de elevi, să fim bucuși, totuși, că nu vor mai fi copii în vârstă de școală, fără învățători și școli cu un singur învățător.

Tot mai multă sollicitudine se manifestă din partea guvernelor României față de școala primară și — vrema mai mult decât atât — dela o vreme ea se exprimă printr-o grabă semnificativă.

Și mai îmbrăcător — pentru un viitor nu tocmai îndepărtat — e că acest interes pentru ridicarea morală a țărănimii va realiza odată sufragiul universal pe temeiul colegiului unic, care se așteaptă dela un viitor foarte apropiat.

La Uniunea centrală a sindicatelor agricole marii proprietari, cu singura excepție a d-lui Musculeanu s-au ridicat, împotriva expropriării silite. Dar dacă e oarecum explicabil ca latifundiarul să aibă o atitudine împotriva expropriării silite, chiar dacă interesul lor ar fi în contrazicere cu marile interese generale, e însă surprinzător că încearcă să-și legitimizeze atitudinea cu înșuși și interesele țării. Oratorii scoțesc că introducerea principiului expropriării silite în legea noastră fundamentală e o primejdie, intru-cât va aduce la anarhie. Asta e ceva foarte greu de înțeles... Anarhie, foc, revoluție nu se poate produce decât atunci când o bună parte a locuitorilor trăesc o viață tristă, o viață de lipsuri de întineresc și de nedreptăți. S-ar mai putea întâmpla ceea ce s-a întâmplat în 1907, când altfel ar fi repartizată proprietatea?... Că se vor produce nemulțumiri și protestări, sus, între cel 700—800 moșieri potrivit expropriării? Dar asta, fără îndoială, nu poate fi socotită o primejdie. S-au produs destule protestări și turburări jos, dar țara n-a pierit... A făcut sacrificii a mii de vieți omenești, dar n-a vrut să piară... De jos să nu mai vie strigăte! Protestările de sus nu se nasc din desăzădejde, deși un orator a spus că latifundiarul vor ajunge pe drumuri... S-a mai spus că aici cari vesele să dea pământ țărănilor, prin expropriere, sunt proprietari de idei. E foarte adevărat! E prea adevărat că covârșitoarea majoritatea a țărănilor expropriării silite, mai multe milioane — sunt numai proprietari de idei. Și aceasta e primejdia cea mare. Și această primejdie nu e atât de amenințătoare din partea noastră tră a țargoveșilor, cari tot ne mai putem hrăni cu ideile — fiindcă dacă nu curge, pică... — și mai cu seamă, am învățat să ne știm și mândria cu ele; ea e însă, cu adevărat amenințătoare din partea țărănilor, cari au idei puține simpliste și n-au ce să facă cu dănelele lor. Dar afară de aceasta e foarte greșit să se creadă că singura proprietatea fonclară e în stare să împartă țărănilor pământ, fără concursul ideilor. Împotriva trebuie să admitem că singure ideile și inima omenească vor fi în stare să treacă pământul în proprietatea celor ce-l muncesc. Se înșală un alt orator, când își închipuie că sentimentul de proprietate e așa de slab în sufletul omenească, în cât să-l fie indiferent țărăniului așa de strâns legat de glie, dacă e proprietar ori arendaș al pământului pe care îl muncesc. Și dovadă că aceasta e o credință răstăcită, e faptul că oratorul însuși, care are multe mii de hectare și mai are și deasupra și ceva idei drept proprietate, refuză să renunțe la o parte din pământul său...

Cum s-a mai spus și de altă-dată, proprietarii sunt dispuși să dea spre a se putea împărți un anumit număr de hectare. Au declarat-o acum și de alte dăți mai mulți oratori. Le face cinste asta celor cari sunt sinceri hotărâți să dea atât cât e necesar să dea. Decât că în gospodăria mare a unui stat nu se poate lucra cu bunăvoință și cu darul izolat; se lucrează cu legea, care regulează remedierea generală a lipsurilor.

Se mai face, apoi, o greșită interpretare a principiului utilității publice, atunci când se afirmă, în moștine că exproprierea moșilor nu e un scop de utilitate publică... E chiar o flagrantă contradicție între moștine și păreriile celor mai mulți oratori, cari au recunoscut că e util să se dea țărănilor pământ, în proprietate, acum, — și mai târziu iarăși... Un bulevard, o cale ferată, o școală chiar, sunt mai puțin utile...

În cazul expropriării, utilitatea e publică, în înțelesul cel mai larg, fiind vorba de covârșitoarea majoritate a locuitorilor, cari dau în chip covârșitor muncă și apărare țării!

Correspondentul

Noi și ungrurii.

De Al. Ciurcu.

O parte dintre vecinii noștri maghiari, de o susceptibilitate exagerată, s-au supărat de declarațiile făcute de d-l Nicolae Filipescu unui ziarist un-gur în chestia împăcării româno-maghiare. Ba telegrame tendențioase anunță că aceste declarațiuni ar fi făcut o rea impresie și printre unele cercuri românești, fiindcă ele ar îngreuna tratativele ce se urmează pentru împăcare.

O astfel de impresie n'au putut să producă printre românii declarațiile d-lui Filipescu, fiindcă d-sa n'a spus nimic care să nu fie în gândul și inimile românilor de pretutindeni și care să nu fie cunoscut de orice un-gur cu mintea întreagă; căci sunt din fericele, și printre un-guri oameni cuminți.

D-l Filipescu ca om leal și franc, care nu se ascunde după deget, a spus că noi cei de aici nu ne amestecăm în luptele dintre maghiari și celelalte naționalități din regatul Sfântului Ștefan, dar a adăugat că nu vede posibilitatea unor legături sincere și solide între România și monarhia austro-ungară cât timp românii din vecinul stat dualist vor fi asupriți și neîndreptățiți.

Nimic mai logic și mai firesc.

Această credință nu e numai a d-lui Filipescu și a tuturor românilor, ea este a însuși contelei Tisza șeful guvernului ungar și a oamenilor cuminți din Ungaria, este credința marelui majorității a populațiilor din întreaga monarhie și a însuși bătrânului monarh, cum și a celor ce-l înconjoară, cu un cuvânt e și trebuie să fie credința tuturor oamenilor cari raționează.

Că opoziția maghiară caută să bată monedă din astfel de declarațiuni, că corifeii ei bat din pînți și se zburlesc, nu mă surprinde. E în firea lucrurilor ca opoziția maghiară să creze pe terenul împăcării dificultăți contelei Tisza și ea n'a așteptat declarațiile d-lui Filipescu ca s'o facă.

De când se tratează împăcarea, zările opoziției ungare sunt pline de atacuri la adresa contelei Tisza și a contelei Czernin, interviuierile frunțărilor ei au făcut turul presei de dincolo și de aici și nu odată i-am auzit calificând pe contele Tisza de trădător, fiindcă tratează cu românii și le promite concesii, cari până acum nu par a încanta pe românii.

De să vorbim despre opoziția maghiară:

— Cum? exclamă ea, împăcarea româno-maghiară să se facă pe motive de politică externă? Marea și glorioasa împărăție austro-ungară să sufere, în afacerile ei interne, presiunea micului, neînsemnatului, infimului regat român? Dar odată cu capul superbia maghiară nu va îngădui o astfel de presiune.

Ași putea răspunde cu proverbul român că »buturuga mică răstoarnă carul mare«; așa putea spune un-gurilor că ei însuși nu formează în marea împărăție decât o infimă minoritate, care trebuie să se supună complexului de interese ale tuturor celorlalte naționalități la oală și că printre acestea se află și câteva milioane de români, cari au și ei dreptul să-și spună cuvânt în afacerile monarhiei, așa mai putea aminti un-gurilor că ei n'au cădere să invoace micimea regatului român, fiindcă acest regat este mai independent de cât cel al Sfântului Ștefan, cu o populație omogenă, că numărul românilor de pretutindeni e îndoit mai mare decât al un-gurilor adevărați și că teritoriile locuite de populațiuni române sunt cel puțin de trei ori mai vaste decât cele locuite de un-guri.

Chestia nu trebuie pusă așa cum o pune opoziția maghiară. Nu e la mijloc chestie de orgoliu sau de umilință, ci chestie de interese reciproce, chestie de conservare.

Fără a cerea dacă România a-leargă mai mult după prietenia Austro-Ungariei sau vice-versa, trebuie ca atât bărbatul de stat dela noi, cât și cei din monarhia vecină să se întrebe: dacă este în interesul ambelor țări ca să existe legături mai strânse între ele. Dacă nu este, atunci să nu mai vorbim. Dacă însă există un astfel de interes, atunci e indispensabil ca bărbatul politici din ambele monarhii să lucreze în așa chip încât să facă cu putință cimentarea acestor legături.

Și atunci întreb pe orice om cu bun simț și în special pe frunțașii opoziției maghiare:

Este oare cu putință ca monarhia austro-ungară să poată conta pe prietenia națiunii române cât timp o bună parte a acestei națiuni va fi asuprită de această monarhie? Căci oricât ar fi de despărțiți prin granițe politice indivizii cari compun națiunea română, națiunea e moralmente una și nedespărțită, cu un singur suflet și cu o singură simțire. Ba așa putea zice că chiar fizicește ea formează un singur corp, așa că lovitura ce s'ar da pe

orice parte a acestui corp s'ar repercuta în durere a întregului organism.

Dacă cineva ar spune un-gurilor contrariul, ei n'ar trebui să-l creadă, căci ar da dovadă de o prea mare naivitate.

Noi admirăm la un-guri patriotismul lor și simțul lor național, care merge adesea până la cel mai exagerat sovînism. De ce, dacă un-gurii dâșii ei consideră aceasta ca o calitate, n'ar pretui-o și la noi? Și oare prietenia noastră ar avea pentru ei mai multă valoare, dacă am fi niște netrebnci, cari nu vrem să știm de frații noștri?

Cred, din contră, că ei ar trebui să respingă cu dispreț prietenia unei astfel de națiuni.

Ce?

Oare cei cari critică declarațiunile d-lui Filipescu, se așteptau ca d-sa să facă ziaristului un-gur cam următoarea declarațiune:

— Mă rog, noi mergem cu Austro-Ungaria orice s'ar întâmpla. De frații noștri de dincolo nu vrem să știm. Ei nu există pentru noi. Puteți să-i nedreptățiți cât veți pofti, puteți să-i omorâți pe toți, că noi tot cu Austro-Ungaria vom merge.

Poate fi acesta limbajul unui diplomat în anumite împrejurări, dar nu poate fi limbajul unui om leal și al unui om de inimă, nu poate fi limbajul unui bun român.

Și apoi, când d. Filipescu a făcut aceste declarațiuni destinate publicității era oare investit cu o parte a autorității statului român? Nu e liber d. Filipescu, ca simplu particular, să și spună cu toată francheta părerea într-o chestiune atât de importantă, când li este solicitată de un ziarist un-gur?

Dar mai mult decât ce a spus d. Filipescu a spus însuși reprezentantul împărăției vecine, distinsul bărbat de stat contele Czernin, căruia situațiunea sa i-ar putea impune rezerve, o și un zăinic o mulțime de zăiare austriace.

Departa de a învinovăți pe d. Filipescu de declarațiunile sincere și leale pe care le a făcut, trebuie să-i fim recunoscători.

În chestiile interne din monarhia vecină noi nu ne amestecăm, a declarat d. Filipescu, prin urmare nici în chestiunea împăcării româno-maghiare, pe care noi dorim s'o vedem realizându-se.

Dar vine o a doua chestie, chestia legăturilor de prietenie între România și statul vecin. Știm cu toții ce se înțelege aici prin prietenie. Ei bine, aici să ne dea voie un-gurii și noi să stăpâni la noi acasă, să fim stăpâni pe politica noastră externă. Regatul român e liber să dispună de alianțele sale, ceva mai liber decât regatul Sfântului Ștefan, care, ca și surorile sămeze, nu se poate mișca decât într-o câie îl convine și împărăției de care e lipit.

Despre această libertate a vorbit d-l Filipescu și a vorbit așa cum trebuie să vorbească orice român.

Dacă în trecut s-a putut dispune de România fără a se ține seamă de solidaritatea noastră națională, dacă în trecut portofoliul ministerului nostru de externe a putut fi deținut și de astfel de titulari cari să aservească împărăției vecine politica externă a României, indiferent de tratamentul la care sunt supuși frații noștri din statul dualist, lucrul acesta nu se va mai putea de aci înainte, căci ar fi alungați cu pietre toți aceia cari ar pactiza cu împăratul fraților noștri.

Iată ce trebuie să se știe în Austro-Ungaria, iată ce e leal și cinstit să se spună verde și în gura mare de toți oamenii noștri politici.

Să jucăm cu cărțile pe față.

Numai acela servesc cauza unei sincere și trainice alipiri între România și Austro-Ungaria cari vorbesc în felul acesta.

De ce să ne înșelăm unii pe alții? — Voiți prietenia noastră? zicem noi un-gurilor. Și noi o dorim! Dar stă în mâna voastră să faceți ca aceasta să fie cu putință.

Și voi sfârși repetând ceea ce am spus astă primăvară la banchetul ce ne-a oferit primăria capitalei Ungariei, când am răspuns toastului prin care se solicita alianța noastră:

— La ce ar servi, în momentele critice, o astfel de alianță, încheiată între guverne trecătoare, dacă ea nu va fi cimentată prin raporturi sincere și trainice dela popor la popor?

Acestea le-am spus la un banchet oficial, pe care ni-l oferia orașul Buda-pesta.

Și toți un-gurii cuminți au înțeles rostul cuvintelor mele și nu s-au supărat.

Căci doar n-or fi toți așa lipsiți de judecată încât să-și închipuie că e

admisibil ca cineva să pretindă de la o femeie să îi acorde mâna și iubirea, cu condiția că mai întâi să-i permită să ucidă pe fratele ei.

A-1"

Bucovina—rusească. Rutenii rusofili din Austria au avut o intruire în Lemberg, la care au participat și câțiva Cehi. Intre ei au fost și deputatul Klofac. Cehii n'au fost primiți cu simpatie din partea Ucrainiștilor. Studenții i-au atacat cu pietri. Adunarea rusofila a declarat de țări cu caracter rusec (rutean) Galiția oștică, Bucovina și Ungaria nordică.

Aviz Românilor din Bucovina

Camera. Evenimentul ședinței de ieri a fost prezența deputaților croați, delegați pentru camera ungară. După deschiderea ședinței, s'a început dezbaterea proiectului de lege asupra pragmaticei serviciului la căile ferate. A vorbit dep. croat Hrellanovici, începând în limba croată și continuând un-gurește. Declară, că deși proiectul nu satisface întru toate dorințele Croaților, delegații croați îl acceptă. Mai spune apoi, că Croații vesele a inaugura o muncă sistematică.

la cuvântul Tisza și salută pe delegații croați și reprobă atitudinea opoziției, care a absentat și acum dela ședință.

Au mai vorbit la proiect Söpköz, ministrul Harkányi și alții.

Scrisoare din Paris.

Un preot vice-președinte al Camerei. — Rusia socială.

Ar părea curios ca în Franța republicană, unde religia este despărțită de stat, uncel preot deputat să se aleasă vice-președinte al Camerei. Totuși la începutul actualului legislaturii abatele Jules Lemire a fost ales cu mare majoritate. Alegerea aceasta n-a fost însă altceva decât o manifestare anticlericală.

Abatele Lemire a fost ales dela 1893 în mod continuu, deputat al micului oraș Hazebrouck, din nordul Franței. În tot acest timp a dat dovadă de mare curaj cetățenesc apărând toate reformele democratice și republicane. Atitudinea lui independentă, față de conducătorii bisericii, cari adesea au sprijinit luptele contra regimului republican, i-au atras o campanie violentă. Se spunea că însuși Papa l-a criticat activitatea. Noul episcop al diecezei sale, găsind incompatibil sarcina de preot cu funcțiunea de deputat, l'a suspendat din funcțiunile sale sacerdotale. — Această suspendare a preotului republican a atras protestările unanime ale partidului democratic și ca urmare a fost alegerea sa la vicepreședinția Camerei. — Deși el nu-și pusesese candidatura, toată stânca Camerei a primit cu ovăși rezultatul votului, care nu era decât rezultatul netoleranței unui episcop catolic față de un preot, care a afirmat totdeauna opinii republicane.

Presea clericăală a primit cu injurii această alegere, dovădind prin aceasta că o consideră o incompatibilitate între religie și formă de stat republicană.

Abatele Lemire dacă nu este un fenomen în politica franceză, este o personalitate distinsă de care trebuie să se ține seamă.

La 25 ani este profesor de filozofie și retorică în orașul său, iar la 30 ani ajunge preot și pleacă împreună cu fratele său ca misionar în Australia și China unde rămâne 4 ani. Reîntorcându-se în micul său oraș începe a se ocupa de chestiunile sociale, devenind un propagator al catolicismului social. În 1893 conștientul săi îl trimite cu mare majoritate deputat în cameră. Se distinge într-o dată ca orator atrăgător, simplu și natural și spre mirarea tuturor expune principiul largi democratice. Bunătatea lui creștinească se manifestă în curând cu ocazia atentatului anarhist din 1894, când Vaillant a aruncat o bombă în incinta Camerei. — În mijlocul spaimii generale, când toți deputații fugeau, abatele Lemire nu și-a părăsit locul. Fu rănit grav. Atunci i s'a putut admira mărinimia și bunătatea lui sufletească. În mod public a iertat pe atentator și în ziua când curtea cu juri, judeca atentatul, abatele Lemire a venit la bara justiției pentru a apăra pe Vaillant și a implora milă și iertare. Vaillant fiind condămnat la moarte, abatele Lemire a intervenit — zadarnic însă — până la președintele Republicii. Trebuie cunoscut acest mare gest, care este atât de departe de acțiunea unor preoți catolici din Spania, cari au fost autcrii morali ai asasinării lui Ferrer.

Dela 1893, abatele Lemire a fost ales în toate legislaturile, manifestând același sprijin reformelor republicane. — Dușmanii săi l-au acuzat că ar fi francmason.

Bunătațea lui s'a manifestat și cu ocazia acestei alegeri. Nu voind să încordeze mai mult relațiile sale cu șefii săi religioși, și-a dat dimis'a printr-o scrisoare foarte mișcătoare.

Maxim Kovalevski, profesor la universitatea din Petersburg și membru în Consiliul Imperiului, unde a susținut totdeauna reformele democratice a ținut în luna Ianuarie la Collège de France un curs asupra Rusiei sociale după 1905.

În 1905, când în Rusia la 9 Ianuarie populația pașnică, care în frunte cu popa Gapon se ducea la palatul țarului pentru a-i depune la picioare doleanțele unui popor de 180 milioane, a fost masacrată fără milă, se credea că revolta populară va fi atât de mare pentru a desflința temeliile autocratismului țarist. Timp de câteva luni întreaga Rusie a fost în plină fierbere revoluționară. Populația dela țară și din orașe, care sufere de veacuri jugul despotismului țarist și al autocratismului oligarhic, — luminată de ani de zile prin munca eroică a martirilor libertății—s'a ridicat ca un singur om. Greva generală a fost proclamată în întreaga Rusie. Poporul cerea constituțiune și reprezentare națională. Mult timp guvernul central și armata au fost în imposibilitate de a interveni. Trenurile nu mai mergeau, întreaga viață și activitate economică și socială era suspendată Poporul izbândise pentru o clipă.

Atunci s'a putut impune liberarea tuturor deținuților politici din închisorile Rusiei și acordarea imediată a unei constituțiuni. Un orizont larg se deschidea pentru o Rusie nouă, o Rusie democratică. Alegerile pentru Dumă fu un mare succes. Făcându-se alegerile pe baza votului universal, impus de revoluție, majoritatea au avut-o reprezentanți populari. După acest prim succes forțele populare se micșorară și țarul putu dizolva prima Dumă. A doua Dumă deși aleasă după un sufragiu censitor — păru de-aseamenea prea liberată țarului și o disolvă. Legea electorală fu modificată, nedând drept de vot decât proprietarilor, astfel că în actuala Dumă numărul reprezentanților populari este cu totul neînsemnat. Autocratismul este iarăși atotputernic, dar nemulțumirea și jgugul secular mișcă din nou poporul și zăiaza liberărei poate nu este departe.

D-l Maxim Kovalevski, crede că cuvântul revoluție este impropriu pentru evenimentul din 1905. În adevăr, — spune d-sa, — n'a fost decât o criză sau o dare înapoi în viața economică a clasei nobiliare. Unul din efectele principale ale evenimentelor din 1905 este constituirea unei mici democrații rurale, al cărui rol economic va fi considerabil. O mare parte din pământurile nobililor au fost vândute țărănilor. Nobilii posedau înainte de 1905 100 milioane de hectare; azi au numai 40 milioane hectre, pe când țărăni au 150 milioane hectre.

Nobilii, cari au pierdut pământurile întinse, pe care le aveau odin-cară s'au unit în asociațiuni reacționare, cari sunt foarte bine văzute de țar, opunându-se cu toată puterea contra acțiunii Dumei, care li se pare prea liberală și cerând măsuri contra quasi-libertăților dobândite în 1905. Nobilimea care a pierdut puterea economică pe care a avut-o în secolele trecute, se opune ca democrația să devie o realitate.

Clasa industrială și comerclă nu exerează decât un rol foarte restrâns. În Rusia din cauză că țărăni abundă orașele, mărind în mod considerabil oferta, salariile sunt foarte scăzute.

Actuala Dumă, în care democrația este prea puțin reprezentată s'a ocupat totuși de chestiunile sociale. Clasele conducătoare voind a evita o reîntoarcere mai groznică a revoluției din 1905, au voit să amelioreze viața muncitorilor dela orașe; mai a'es oligarhia crede că prin aceste măsuri își va putea păstra neuspărată situația de clasă conducătoare, salvând și viața împăratului și a autocratului.

Acestea sunt idelle pe cari d-l Maxim Kovalevski le-a dezvoltat la Collège de France, în cursul unei Ianuarie, urmări de un numeros auditoriu, în cea mai mare parte ruși, pe cari luptele pentru libertatea și emanciparea poporului i-au aruncat în orașul efervescentei revoluționare.

29 Ianuarie.

al. negr.

Procesul Rutenilor.

Interogatorul martorilor in procesul Rutenilor merge pe același calapod. Aproape toți martorii își retrag fasiunile făcute înaintea judelei de instrucție. Senzația zilei este sosirea contelui Bobrinsky la Sighet.

Martorii.

Dintre martorii au mai fost ascultați Tițac și Plastnic, și alții. Flecarea își retrage fasiunile anterioare, pe motivul, că au fost terorizați. Tițac spune, că el a fost amenințat cu bătaie, pe când martorul Plastnic zice, că a fost bătut de poliția de graniță.

A mai fost ascultat ca martor un preot, Rónai din Körösmész. Nu știe multe, spune impresii. Zice, că n'a observat o mișcare contra preoților. Recunoaște, că crucea triplă, pentru care sunt persecutați acum schismaticii ruteni, se întrebunțează și în biserică unite de-ale Rutenilor.

Bobrinsky.

Eri, Miercuri, la orele 10 a. m. a sosit la Sighet contele rusesc Vladimir Bobrinsky, însoțit de cel doi deputați amintii eri și de 4 ziariști ruși. El au venit cu un mare încunjur pe la Orșova, la Budapesta și de acolo la Sighet. Bobrinsky s'a ferit se calce pe teritoriul austriac, unde poate fi deținut. E scuzat, că la un congres panslav din Praga, acum 6 ani, ar fi atacat Austria și apoi a mers în Galiția ostică, unde a făcut agitații printre Ruteni.

In Sighet a fost așteptat la gară de multă lume. A tras la hotel Central, unde a fost cercetat de apărătorul Klein și de un căpitan de poliția de graniță. Pe Klein l-a rugat să-l exopereze a fi ascultat la tribunal, iar căpitanului de graniță l-a spus:

— Am venit să fac depozitii în procesul acuzațiilor ruteni. Eu trebuie să declar, că n'am dat bani Rutenilor pentru agitații și n'am luat parte la nici o propagandă politică.

Ce se va întâmpla cu Bobrinsky, nu se știe. Va fi interogată ori nu? Și oare nu va fi arestat? Unele din ziare sunt informate, că guvernul austriac va cere extradarea lui.

Din Deva.

— Sezători literare. — Adunarea gen. a Reuniunii fem. române. — Concert.

Comitetul despărțământului Deva al Asociației, în una din ședințele sale ținută în anul trecut, a decis aranjarea unei serii de sezători literare. Prima sezătoare s-a ținut în 25 Ianuaris 1914 în Deva în localitatea Institutului »Decebal« asistând aproape toți intelectuali din Deva.

Sezătoarea s-a deschis prin directorul despărțământului dl. dr. Ioan Dobre, care în cuvinte pline de avânt și încurajatoare a desfășurat însemnătatea sezătorilor literare.

Dl dr. Iustin Pop a ținut o conferință foarte interesantă tratând tema delicată »Psihologia femeii«. Conferința a fost ascultată cu atențiune încordată. Dl Ioan Nicula a veselit, publicul cu un monolog umoristic.

A doua sezătoare s-a ținut în 1 Febr. Public mai numeros ca la sezătoarea precedentă. Ședința a deschis-o dl. despărțământului dl. dr. Ioan Dobre cu un salut călduros și atrăgând atențiunea asistenței la tema ce va trata conferințarii.

De data aceasta am avut plăcerea să ascultăm o conferință aleasă dela mult apreciatul nostru astronom dl. Gavril Todică. Ramul acesta de știință nu prea cultivat la noi, a produs un viu interes și o adevărată atragere în ascultători, iar dl. Todică a fost rugat să mai vie la noi și de altădată și să ne vorbească despre minunile cerului.

Conferințarii în cursul vorbirei sale a prezentat mai multe fotografii depe firmament, iar după declamarea plăcută și repetată a dlui N. Comșulea, întreg publicul a eșit în curte, unde prin telescopul adus de dl Todică s-a delectat în privirea corpurilor cerești, fiind timpul chiar potrivit.

Dl dr. Ioan Dobre în numele comitetului a mulțumit conferințarii apoi a invitat publicul la viltocarea sezătoare, care să va ținea în 8 Februarie. Afiam, că atunci va veni ca

conferințiar dl V. C. Osvadă vorbind despre Iosif și Chendi, iar doamna Alexandrina Moldovan, va declama o poezie de Coșbuz.

Pe ziua de 21 Februarie st. n. după amiază la 2 oare, s-a convocat adunarea generală a »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei«.

Lumea noastră românească cunoaște intențiile și activitatea acestei asocieri culturale. De aceea credem că și cu aceasta ocaziune vor participa toți câți știu să aprecieze valoarea și însemnătatea acestei Reuniuni.

Tot la 21 Februarie inteligența română din Deva aranjează un concert cu concursul tenorului I Radulescu.

Să fac mari pregătiri și să speră, că va participa multă lume.

Ne bucurăm de mișcarea culturală inițiată de comitetul despărțământului și a inteligenței și avem speranță că publicul românesc va arăta același interes. Rap.

ȘTIRI.

— 23 Ianuarie 1914.

Știri din România. Alăta-seară a încetat din viață, la București, cunoscutul artist Paul Pascali, care alături de Millo și Caragiale a lucrat și contribuit mult la dezvoltarea teatrului românesc. Pascali s-a născut la 1832 și era pensionar al Teatrului Național.

— Dl. Gh. Ionescu Șișești, apreciatul nostru colaborator va ținea astăzi, la Ateneu, o conferință despre »Crisa agriculturii noastre«.

In chestia școlilor comerciale din Brașov. În nrul de ieri al ziarului nostru am dat loc unei scrisori, în care se exprimă unele nedumeriri cu privire la noul edificiu al școlii comerciale sup. române din Brașov, pentru care s'a inițiat o colectă. Din loc competent suntem rugați astăzi a declara, că în ce privește zidirea noului edificiu pentru școala noastră comercială superioară există cea mai bună înțelegere și armonie între »Solidaritatea« din Sibiu, între Eforia școlară din Brașov și între corpul profesoral al școlii comerciale și directorul acestei școli, mai departe că descre toți pașii întreprinși în chestia zidirii noului școlii comerciale, Eforia școlară a fost pusă în cunoștință de cauză.

Acasta spre liniștirea celor nedumeriți. Din partea noastră mai facem următoarele constatări, cari vor contribui în măsură și mai mare la lămurirea chestiunii: Locul, pe care se află astăzi zidirea școlii comerciale, fiind datuit pentru vecie de către biserică Sf. Nicolae școlilor, este de sine lufes că noua zidire, care se va ridica pe acest loc, va trece în proprietatea Eforiei. Mai departe, că finanțarea noului edificiu, acordarea premiilor pentru planurile de zidire etc. se vor face deasemenea în deplină înțelegere de către cei trei factori interesați la noua zidire.

»Alteța Sa prințul Spiridonov«, despre care am făcut în nrul nostru de ieri amintire, se află începând de Marți la amiază în închisoarea poliției din Brașov, unde meditează acum de sigur asupra nerecunoștinței acestei lumi »rele și infame«, care în loc, ca să-și deschidă punga în fața unui »prinț« ajuns într-o strămoare momentană financiară, a preferat să-l demasce și să ldea pe mâinile poliției. »Alteța Sa« venind dela Arad și dela Blaj, a reușit în aceste centre românești să stoarcă pe lângă bani și câte o scrisoare de recomandare — un fapt acest din urmă aproape de necrezut la niște oameni cari nu locuiesc cu totul izolați de lume — și în baza acestei scrisori de recomandare l-a succes »Alteței Sale« să obțină și în Brașov o sumă de 20 cor. în curând însă li s'a infundat, căci cu tot exteriorul său elegant, lumea cu care venise în contact și căreia li istorisise adevărate grozăvii despre suferințele, la cari a fost supusă familia sa în Basarabia de către regimul rusesc, a început să-l bănuiească. Unii li tineau de nebun, iar alții de un șarlatan. Atrăgându-se atențiunea poliției asupra acestui individ suspect, »Alteța Sa« a fost condus Marți la ameză la poliție, unde a fost deținut imediat. În urma informațiilor luate dela poliția din Predeal s'a constatat că »prințul Spiridonov« a fost expulsat din România, fiind un escroc periculos. Pe baza informațiilor acestora deoparte, de altă parte »prințul« neputându-se legitima, poliția l-a condamnat la 6 zile arest pentru vagabundaj. După împlinirea acestei pedepse va fi expulsat și din Ungaria.

Sic transit gloria mundi.

La fondul »Inginer A. Vialca«.

Dintre institutele noastre au binevoit a mai dona la fondul de sus și »Porumbăciana« din Porumbacu de jos 20 cor. iar dintre privați m. o. d. protopop preot militar Ioan Papp din Budapesta 10 cor. Pe calea aceasta le aducem mari mulțumite donatorilor, cari astfel au dovedit, că înțeleg scopul nobil ce l'are acest fond. »Cercul« bancă populară societate pe acții în Reghinul-săsesc.

Tulburări revoluționare în Portugalia. Ziarul parizian »Le Journal« primește din Lisabona informația, că acolo au izbucnit noul tulburări revoluționare. În cartierele dela periferia orașului au fost puse mai multe bombe cari explozând, au pricluit pagube însemnate. Cea mai irare parte a răvrățiilor se compune din muncitorii dela căile ferate, cari s-au atașat celor regaliste. În gara centrală a Lisabonei încă a avut loc o explozie de bombă, în urma căreia s'au prăbușit mai multe ziduri.

Inarmările Germaniei. În primăritacolul de ieri ziarul rusesc »N. Voje Vremja« atacă imperiul german, ale cărui planuri li par de tot suspecte Germania — spune ziarul — se înarmează ca și cum ar fi în pragul unui război. La granițele ridică mereu întăriți flota și o sporște încontinuu și cu toate acestea mai afirmă că are gânduri pacifice. Ar fi bine să se țină cont de toate acestea — sfârșește articolul — căci Sasonow pe semne a căzut în amorțea somnului de iarnă.

O statistică interesantă. Se știe că munții Elveției sunt cercetați an de an de o mulțime de turiști. Zilele acestea »Clubul Alpiilor elvețieni« a terminat statistica accidentelor, cari au avut loc în acești munți. După datele acestei statistici, în anul 1913 au avut loc în munții Svițerei, 337 nenorociri dintre cari 114 cazuri au fost mortale iar 129 de natură mai grea. Dintre turiștii nenorociți 43 sunt cetățeni austro-ungari, 39 germani, 16 elvețieni, 3 francezi, 2 italieni, 1 belgian, 1 olandez și 1 danez. Cauzele accidentelor sunt diferite: alunecări, negură, zăpadă lavină, îngheț, unii au murit loviți de trăsnet, alții de apoplexie etc. Numărul accidentelor mortale în anul 1913 a fost, după cum am spus, de 114, în 1912—119, în 1911—146, în 1910—113, în 1909—116, în 1908—108, în 1907—85, în 1906—98, în 1905—56, în 1904—72, în 1903—76, în 1902—70, și în anul 1901 au fost 53 de accidente mortale. În 12 ani de zile, așadar, numărul victimelor a ajuns la 1390 de morți.

Regele petrolului nu vrea să-și plătească darea. Se anunță din New York, că miliardarul american Iohn Rockefeller, supranumit rege al petrolului, l-a succes până acum să se sustragă mereu dela plățirea marelui dări, pe care ar fi trebuit să o plătească după uriașele venituri și proprietăți. În anul anul acesta însă s'a infundat. A făcut și acum recurs contra dării susținând, că e prea mare în raport cu venitele sale; dar autoritățile, făcând o apăsere a proprietăților lui Rockefeller, s'au convins de adevărate miliarardului și l'au silit la plățirea dării fixate. Luni s'au prezentat la palatul lui Rockefeller incasatorii de dare, pe cari însă miliardarul n'a voit să-l primească, așa că în cele din urmă incasatorii l-au lăsat o provocare, în care miliardarul e amenințat, că dacă nu-și va plăti darea în timp de 3 zile, va fi pedepsit cu o amendă de 50%.

Scade populația Berlinului. În Berlin a stărnit mare senzație ultima statistică despre populația acestui oraș. Conform datelor acestei statistice, numărul locuitorilor Berlinului în 1 Ianuarie 1914 a fost de 2,079,156, pe când în 1 Ianuarie a anului trecut populația Berlinului atinge numărul de 2,095,030, rezultând astfel o scădere de 15,874 suflete, într-un an. Cauza, se atribuie, mai ales, împrejurărilor economice nefavorabile și lipsei de lucru. A contribuit însă și numărul mai mic al nașterilor, într-un an în anul 1912 numărul nașterilor întrecea pe al cazurilor de moarte cu 12,591, pe când în anul trecut diferența a fost numai de 12,503.

Aviz. Caut un candidat de avocat sau un substitut de avocat, harnic. Termiulul 1 Martie maximul 15 Martie. Dr. Enea Draia, avocat(Marosvásárhely.) 1—2

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Un proces interesant, care a dat un frumos material de studiu oamenilor cari se îndetelinesc cu psihologia, s'a desbătut alaltieri Marți la judecătoria din loc.

Partidele interesante au fost dnii: Dr. Nicolae Mănoiu, și Dr Kenyeres A. Era vorba de bătaie unei pălării, această pălărie fusese vătămată în onoarea ei și deodată cu ea și proprietarul Dr. Mănoiu, a cărui revoltă

trebuia să se răsfângă asupra celui care l'insultase pălăria.

Cazul era că se poate de încurcat, judecătorul a lovit însă misterul în cap, pedepsind pe ambele părți cu 50—50 coroane.

Cununie. Valerica Magor și George Constantin își vor celebra cununia în biserica gr-or rom. din Bodești, în 28 Ianuarie v. Bodești. — Brașov-Stupini.

— Maria Crețu și Teodor Bărbier își vor celebra cununia Duminecă, în 8 Febr. st. n. în biserica Sf. Nicolae din Prund.

Apolo-Bioscop. Joi și Vineri în 5 și 6 Februarie Serata artistică 1 »Albert Fasserman«. Kinst'won (vedere). »Kasimir în Harem« comedie în 2 acte Tragiția unei fete din fabrică (dramă) »Regele« tragedia unui artist în 5 acte rolul principal »Albert Fasserman« societelul teatrului derman din Berlin.

Sâmbătă și Duminecă program nou. Muzica militară. Incalzit.

Tuturer cunoscuților, prietenilor și rudeniilor, șari au grăbit a ne condola cu prilegiul dureroasei lovituri ce am îndurat prin pierderea ireparabilă a neuitatului nostru tată bun Joia Oprișca, fost proprietar și întreprinzător în Teinul superior (Hunedoara), precum și acelora St. Domni cari din de-părtare mai mare au grăbit pe un ger cumplit a petrece pe acumpul repostat la cele eterne și s'au nuziat a mângăia durerile principilor rămași, exprim prin aceasta în numele familiei întregi mulțumitele noastre adanci și ferbinți.

Vienna, la 2 Febr. 1914.

Abel Oprișca.

ștud. în drept. și com.

Luce, arte și științe.

Agente Bancii: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește.

— Fine. —

Fiindcă sântem la acele părți din cartea d lui Banciu, cari ne-au dat prilej la discuție și chiar protestări, concentrăm aici și alte observări ale noastre de natura aceeași. Abia am încheiat capitolul despre care și trebuie să începem iarăși. Dl Banciu a pierdut din vedere forma acuzațiilor acestui pronume și nu s'a întrebat, cum »ar trebui să vorbim: pe care sau simplu care. Dacă n'ar avea-o însuș, credem că ar fi observat în stilul altora greșeala ce se face. La pag. 26 și 34 autorul scrie care (acc. sing. și plur.) iar la pag. 16 și 28 scrie pe care (tot acc. sing. și plural). Exemplele sânt acestea: »greață ortografică, care o întalnim...« care noi le exprimăm tot cu »a« ecescente, pe care nu le aveam »cauza, pe care o îmbrățășase. Toți scriitorii noștri de azi scriu însă la acc. o nesecvent: pe care. Forma este atât de obicinuită încât nu mai e lipsă de ilustrare ei cu exemple.

Lipsește adese-ori corectura greșelilor cari se citează. (Ce echivoc s'ar naște, dacă aș zice: care se citează!) Astfel la pag. 105 »oameni b'ne intenționați« se putea corege în »oameni cu intenții bune« ori »cari au intenții bune«. pag. 46 »care se place în rolul« în »cărui li place a se ți li volul«. Pag. 99 »învingerea raportată« se corege »învingerea raportată«. ar fi trebuit cores: »învingerea câștigată«. Fără preciziune rămâne corectura la pag. 25 (mândrii, codrii), fiindcă autorul o lasă în grija cetitorului. Lipsa aceasta de preciziune a strecurat două incorectități și în limba autorului, care de altcum atât de mult își îngrijeste stilul. La p.g. 10 cetim »rolul de defenzivă a redutei limbii noastre« (trebuie: rolul de apărare); pag. 72 nota 3: »adresa căruia (cărele?) se trimite actul« (trebuie: adresa la care se...) Adăugând și observarea, că autorul ar fi trebuit să elimineze din cartea sa tot ce privește ortografia (cf. titlul: Cum vorbim), pentru ca să păstreze studiului său un caracter mai unitar, voim să încheiem darea noastră de seamă cu relevarea celor mai răușite pagini ale cărții, cari sânt totodată și cele mai folositoare.

Paginile 55—75 conțin un lung șir de ardelenizme, care arată cu câtă dragoste de muncă, cu cât entuziasm chiar a voit să-și împlinească un conștientios profesor îndatorirea ce și a impus-o față de elevii săi (înțeleg oare aceștia importanța cărții??) și față de intelectualii români din Ungaria, cari, cei mai mulți, se vor fi mulțumind cu »apariția« cărții și vor lăsa cetirea ei în grija doamnelor și a domnișoarelor. (La »noi« sânt intrădevar foarte dese cazurile, când doamnele și domnișoarele vorbesc mai bine românește, decât bărbații și părinții).

Ni-se pare însă că d-l Banciu merge prea departe în zelul său de-a

stărpi tot ce nu-i »ca în România«. Și dacă ne căutăm în sprjin în nota dela pag. 84, unde se zice »scopul nu ne poate fi sărăcirea limbii ci îmbogățirea ei« și în principiul expus la pag. 117 »numai acele neologisme sunt de admis (germ.-se vor admite) în limbă, pentru cari nu avem echivalente în limba populară« și în constatarea ce-o facem noi, că d-l Banciu tratează despre limba literară și nu despre limba specială poetică, putem să intrăm încă odată în arenă, ridicând scutul și apărând câteva cuvinte, pe cari d-l B. le izgonește.

Agrdesc e protejat de înșă limba populară, care cunoaște »graiul« — mal scurt decât »să dau în vorbă«, să încep vorbă« este »vorbesc cuiva«; și mal scurt: agrdesc.

astucarea se întrebunțează în România: dacă nu mă înșel însuș d-l Iorga li are.

drum de jar e foarte bun și nu-l mai lung decât »să dau în vorbă«, cum înlocuiește d-l B. pe agrdesc.

frapat e neologism francez și are o altă nuanță decât uimit.

parafulger e tot atât de bun ca paratrănet, cu care d-l B. înlocuiește și fiind românesc e urin urmare tot atât de bun ca paratoner-ul.

regnicular (după franțuzește) e mal scurt decât »din țara întreagă«.

Cele mai interesante capitole sânt însă desigur acelea, în care se tratează întrebunțarea greșită a prepozițiilor, conjuncțiilor și a locuțiunilor. Ele s'apun la cea mai grea încercare simțul de limbă al celui ce cetește cartea. Câteva observări relativ la acestea. Pag. 78: în loc de în acest scop, aș zice mal bueros spre acest scop. P. 79 supt anumite condiții (autorul propune ca) mi se pare bun. Pag. 80: în »spre norocirea lor« nu e greșită prepoziția, ci substantivul. Căci dacă poți zice (cum propune autorul) »din norocire« nu mai poți zice »din norocirea lor«. Trebuie cores deci: spre norocul lor...

la stăruința mea, sau mai bine: la stăruințele mele, mi se pare a fi o construcție tot atât de bună ca și în urma stăruințelor.

Pag. 91: fecior (»a născut un fecior«) în loc de băiat este o simplă îperboia veche, petrificată, deci foarte bună iar lesne (p. 92) este o »etonimie petrificată sau, dacă va place mal bine, un petrificat meton-m.c și deci iarăși foarte îndreptățit și foarte bun. Asemenea în învainte al nostru pentru în urmă al celor din România nu văd decât o elipsă veche și deaceea se pot admite amândouă construcțiunile. Românul e un lanus: când zice în urmă, se uită înnainte, când zice înnainte se uită îndărpt și se gândeste așa: cu 10 ani înnainte de ce s'ar fi întâmplat aceasta. abzie (pag. 98), în sensul demisionez, dar numai în sensul acesta. I aș păstra fiindcă fraza d lui Maiorescu »avea să abdice« (fr. abdicare) sună prea clarionește și mai românește sună »avea să abzică«.

Pag. 107: E drept, că... s'a întâmplat, se corege în: E adevărat că.. E drept e numai o metonimie, deci bură.

Pag. 112 dl B. corege »Acesta e lesne a arăta« în »e lesne de arătat«. Dar de sigur n'ar corege »e mai lesne a descoperi greșelile altuia decât a ție li îndrepta pe ale tale« în »e mal lesne de descoperit...« dacă ar voi să evite cacofonia.

Un umor sănătos, cu care-și presa li lici-colo scântelile ce-ndeamnă pe cetitor la continuarea lecturii, precum și folositorul indice, care-nehie carticica — pelângă celelalte cărți amintite — fac din studiul d lui Banciu o lectură indispensabilă pentru fiecare intelectual român dela noi...

În credința, că dl Banciu va ști să și explice atât extensiunea ce-a luat o darea mea de seamă cât și măruntele mele observații mal adresez încă odată că-ră cetitorii acestui ziar: care vrea să-și coregă stilul, acela să cetiască și această cartică.

Dr. Al. Bogdan.

ULTIME ȘTIRI.

Sighet, 5 Febr. o. Tribunalul de aici a decis să permită contelui Bobrinsky a-și face azi depozțiile, ca martor.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNEI.

Doamnei A. Dobrin, Comana de jos. A-bonamentul d voastră l'am achitat până 31 Dec. 1913.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp Redactor responsabil: Ioan Broten.

„ARMONIA”

Cassă de economii, societate pe acții în Cincul-mare.

Nagysinki takarékpénztár, részvénytársaság.

Convocare.

P. T. Domnii acționari ai casei de economii „ARMONIA” se invită — în sensul §§-lor 14—27 din statute — la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cincul-mare la 28 Februarie 1914, la orele 10 a. m., în edificiul institutului.

Obiecte de pertractat:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
2. Prezentarea bilanțului.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Fixarea marcelor de prezentă pro 1914.
5. Pertractarea „Normativului” pentru fondul de pensiuie al funcționarilor.
6. Alegerea alor 2 membri în direcțiune cf. §-lui 30 din statute.
7. Completarea comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari, cari — în sensul §-lui 17 din statute — voiesc a participa la această adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune la casa institutului nostru, eventual la casa institutelor „ALBINA” din Sibiu sau „FURNICA” din Făgăraș, acțiunile și event al dovezile de plenipotență cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală.

Cincul-mare, la 4 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

Meghívás.

Az „Armonia” takarékpénztár t. c. részvényesei — az alapszabályok 14—27 §§-ai értelmében — Nagysinken 1914. február hó 28-án d. e. 10 órakor az intézet épületében megtartandó

X-ik rendes közgyűlésre,

meghívotnak.

Tárgysorozat.

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. A Zárszámadás előterjesztése.
3. A tiszta nyereség felosztása.
4. A jelenléti díjak 1914 évre való megállapítása.
5. A Banktisztviselők nyugdíjalapszabályai tárgyalása.
6. 2 igazgatósági tagnak választása a 30 §. értelmében.

A felügyelő bizottság kiegészítése.

A részvényes urak, kik — az alapszabályoknak 17 §-a értelmében — személyesen vagy meghatalmazottak által részt akarnak venni, kéretnek, részvényeiket és esetleg meghatalmazási okmányokat is az intézet pénztáránál esetleg a Nagyszében székelő „Albina” vagy a Fogarason székelő „Furnica” pénztáraknál pénztáránál legalább egy nappal a közgyűlés előtt betétbe helyezni.

Nagysink, 1914 január hó 4-én.

Az igazgatóság

ACTIVA—VAGYON. Contul Bilanț pe 1913—Mérleg számla 1913 évre PASIVA — TEHER.

Cassa — Pénztárkészlet	5012 05	Capital societar — Alapítke	100000 —
Cambii de bancă-Bankváltók 296839—		Fond de rez. -Tartalék alap 27930—	
Cambii cu asigurare hipotec.		„ de pensiuie-Nyugdíjalap 100—	28030 —
Jelz. biostositott váltók . 108856—	408695	Leépeneri spre fructific.-Takarékbetétek	246525 58
Efecte — Értékpapírok	2890 —	Reescort — Visszleszámítás.	59697 —
Edificiul institutului — Banképület.	34000 —	Conturi curente — Folyó számla	1962 —
Mobiliarul instit. -Bankberend. 1416 96		Divid. neidic. Fel nem vett osztalékok	180 —
Mob. prăvăliei Bot berend. 1299 15	271 10	Int. trans anticip.-Előlegezett kamatok	5987 48
Conturi curente — Folyó számlák	855 88	Profit net — Tiszta nyereség	8776 97
	451169 03		451169 03

Contul Perdere și Profit. — Veszteség és nyereség számla.

DEBIT — TARTOZIK.

CREDIT — KÖVETEL.

Interese — Kamatok :		Interese de escont — Leszámítási k.	31541 83
Pentru depuneri-Betétek u. 12089—		Chirie dela edific. -Bankép. bérjöv. 1000—	
„ reescort — Visslemitolás után.	6707 68	„ mob.-Berendez.	1144 36
„ fondul de rezervă — A tartalék alapnak 1330—	19126 68	Pro diverși — Egyéb jövedelmek	2805 09
Spese — Költségek :			
spese de birou-irodai költségek 1246 03			
salare — fizetések	2760 62		
Marce de prezentă — Jelenléti díjak	373 —		
	4379 65		
Contribuție — Adó :			
dare directă și arunc comun.-egyenes és községi adó . 1683 50			
10% dare la int. depun.—			
10% betéti kamata adó	2892 41		
Amortizare din mobilier — Leirás a berendezésből	315 57		
Profit net — Tiszta nyereség	8776 97		
	35491 28		35491 28

Cincul-mare, 31 Decembre 1913. — Nagysink 1913 évi december hó 31 én.

Stănuțu m. p. cassar-pénztárnok

Octavian Recean m. p. contabil-könyvelő.

MEMBRII DIRECȚIUNII — AZ IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Ioan Dejenariu m. p. președinte elnök.
George Conta m. p.

Ioan Bastia m. p.
Moise Buitan m. p.

Vasile Mărginean m. p.
Ioan Stăngu m. p.

Revăzut și aflat în regulă. — Átvizsgáltatt és helyesnek találtatt.

MEMBRII COMITETULUI DE SUPRAVEGHERE — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK:

Danilă Șerban m. p. președinte — elnök
Nicolae Fieșariu m. p.

Moise Brumbescu m. p.
Ioșif Bastia m. p.
Mateiu C Jiga m. p. revizor expert al „Solidarității”.

Atelier dentist special I. de Viena.

CAROL BERNWIESER

Atelier dentistic, ecipalist în Coroane și poduri de aur etc.

Orele pe zi del-în 9g 3-6 care.

Duminica și sărbătorrea dela 9-12 ore a. m.

BRAȘOV, Strada Castelului 46. | Lângă Hotel Continental.

30-50

Călbeaza

la oi, capre, porci și vite mari (boi și vaci) se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului SIMION ONICIU din Abrud (Ábrudbanya).

0 doză (porție) pentru o oaie 60 fl.
„ „ pentru vite mari 3 cor.

Onor. public e rugat, ca dintr-o comună să se unească mai mulți la comanda, căci plata poștei le vine așa mai puțin. La comanda peste 100 cor. jumătăt din preț să se trimită înainte. Comanda de probă nu se trimite mai puțin decât pentru 10 oi.

Comandele să pot face numai dela

SIMION ONICIU,

apotecar în Abrud (Ábrudbanya).

SCRISORI DE MULȚĂMITĂ:

St. de apotecar!

Medicina ce am comandat-o de probă contra călbezei la oi, am probat-o și am aflat-o de bună, căci am tăiat din oi, m-am convins că călbeza din ăcat era moartă.

Te rog de i trimite-mi pentru 30 oi.

Oftebata, 28 Dec. 1913.

Ion Mladin, m. p., măcelar.

St. D-le!

Cu laeu în contra călbezei ce am procurat dela D-voastră am probat cu 10 oi și dovedindu-se de foarte bună, am tăiat una după două săptămâni dela folosință și n-am mai găsit în ea decât 6 fire și acela înă moarte, de aceea vă rog încă pentru 80 oi, cât mai în grabă.

Semosteke, 29 Dec. 1913.

Ioan Frâncu, m. p. com.

St. Die! Medicina contra călbezei folosită până acum, a succes foarte bine. Medicina pro-

curată se vede, are mare efect. — Am tăiat din oile la care le-am dat, în ana nu am aflat nici un fir de călbează și faptul ca la miel de frumos, eu toate că știu sigur, că înainte de a folosi medicina, a avut călbează destulă. în ana însă a mai fost câteva fire.

Te rog mai trimite-mi pentru 15 oi.

Kosmatelke, 29 Dec. 1913.

Nezsoe Rozsa, m. p. arădator.

St. D-le apotecar! Mă rog să faci bine să-mi trimiți și mie din medicina care ați adus-o D-voastră pentru 2 vite mari, căci am auzit că foarte bună contra călbezei.

Rachita, 1914 Ian. 8.

Nicolae Gicu, ott. Caraș everin.

St. Die apotecar! Probând laeu D-voastră contra călbezei, m-am convins că e foarte bună, căci după 48 de clișuri, topăd călbeza moartă în gno.

Ca mai mare mulțumită îți aduc din inimă. Mihăești (Hunyad-Dobra) 914 I. 21.

Mihăești (Hunyad-Dobra) 914 I. 21.

Măntăuș George I. Alexandru.

St. D-le! Medicina contra călbezei ce am primit-o dela D-ta, are efect foarte bun, am folosit-o la 10 oi.

Vă rog mai trimiteți pentru 40 oi.

Petriș (Lonyatelep) 1914 Ian. 21.

Ilie Freda Buliga, m. p. cantar.

St. Die apotecar! Luând la cunoștință dela Dl preot Augustin Mihău din Porosșef beș că D-ta al leacuri pentru călbează și suș foarte bune căci sau înșădătoși cari erau gata să piară, de aceea trimite-mi și mie, pentru 3 capete de vită.

Boroșabes 1914, Ian. 31.

Iorga Lazar, m. p. plugar.

St. Die Oniciu!

Medicina trimisă pentru 10 oi de probă, au avut efect foarte bun, pentru care așa din partea mea, cât și dela cultivătorii de oi, primis mulțumite noastre.

Acum te rog pentru 15 oi medicina expres. Celela te comanda vor urma.

Nagyapsonot. Cu toată stima:

Aurel Bărsan, m. p. comerciant.

St. Die! Cu mare bucurie vă aduc la cunoștință că laeu trimis e foarte bun și-l voi recomanda și la alții. Porumbacu de sus, 914 I. 5/I.

Cu stimă Ion Capățina, m. p.

Fabricate asa primă

Pentru Sezonul de primăvară și vară

recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune și scumpe:

Stofe de haine pentru domni

Cheviot și Kangarn

Stofe de costume pentru dame

unicolor și desen.

Stofe Double pentru paltoane, Ule-

ter și mantale de dame

Velours și Pimerstons pentru

paltoane de carna și paltoane

Cheviot și Kangarn negru

pentru costume salon, hae și smoking.

Stofe Loden impenetrabile

pentru sport și costume de vânătoare

Stofe de uniforme pentru leae

și velur

Pledari pentru volaj, corgă

pentru volaj, trăsuri, cai,

COVOARE etc. etc

Fabrici de postav, mărfuri de

modă și tricotaș.

WILHELM SCHERG & Cie

41-50 deposit de vânzare!

Fabricate clasa primă!

Cețiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”.

Nr. 1324/1914.

Publicație de licitare oficioasă.

În scop de a se încasa contribuțiile de stat taxele neplătite la vreme restanțele dărilor de stat, taxele și aruncurile, conform dispozițiilor §§ lor 67—74 din Art. de lege XLIV din 1883 am ordonat a se ținea licitațiune publică pentru vânzarea obiectelor zălogite.

Locul ținerii licitațiunii.

În I-a zi de licitație: Brassó Strada fântănei Nr. 8.

12 Februarie la 9 ore a. m.:

În a II-a zi de licitație, Brașov Strada Fântănei Nr. 8. 13 Februarie 1914 9 ore a. a.

Descrierea obiectelor zălogite.

Mobile 110 cor; Chipuri 50 cor. Clavir 300 cor. Vana mare 100 cor.

Condițiile de licitare.

1. În ziua I-mă de licitație se vor pune în vânzare toate obiectele zălogite, al căror preț nu trec peste 100 cor. vânzându-se în orice caz și sub prețul de estimare, dacă se vor oferi pe cel puțin 1/2 din prețul de estimare

2. La a II-a zi de licitație se vor vinde toate obiectele zălogite fără considerare, dacă se ofere pe ele chiar mai puțin ca 1/4 parte din prețul de estimare, putând a le cumpăra acela, care a oferit mai mult.

3. Prețul de cumpărare are a se depune imediat în bani gata.

Brassó, în 31 Ian. 1914.

Oficiul de dare orășenească.

Un commis

inteligent, cu deplină dexteritate în branșă băcăniei și delicatese; cu perfectă cunoștință și a limbilor germane și maghiare, se angajează în condițiuni favorabile la băcănia

N. Onițiu,

1-6. Sibiu (Nagyszében.)

„CÂMPIANA”

institue de credit și economii, societate pe acții, MOCIU.

Concurs.

Institutul de credit și economii, societate pe acții „CÂMPIANA” din Mociu publică concurs pentru ocuparea postului de contabil cu termen de 25 Februarie st. n. 1914 sub următoarele condițiuni:

1. Salariu fundamental C. 2400

2. Relat de ouartir C. 500.

3. Tantiemă statutară.

Dela reflectanți se pretinde: absolvarea școlii comerciale și să dovedească că pot conduce contabilitatea independent și testimoniu de praxă de până acum.

Postul este de a se ocupa cel mult până în 15 Martie.

1-3. Direcțiunea.

Vineri în 6 Februarie începe vânzarea de un vagon cu vase de majolica, porcelan de Karlsbad care se vor vinde cu preț ieftin în Str. boilor la steag alb în magazinul

Lang, Rosenthal & Palmhart.

Așa ieftin nu a fost nici c-

data

Farfuri fine de porcelan dela

10 fileri în sus Filigene de cafea

și ceași dela 8 fileri în sus. Far-

furii solide cu flori dela 20 fileri

în sus.

Dacă toate sunt scumpe, cum-

părați vase ieftine de porcelan.

AVIZ.

În măcelăria cea mare Nr. 16 se capătă în fiecare zi, carne de vită Kilogramul cu 80 fileri.